

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Sv. Oče papež, govoreč v drugim oddelku svoje enciklike o dolžnostih države in kapitala do delavcev in ubožcev, pravi da je država vrhovna zaščitnica vseh stanov. Braniti svoje državljane to je naravska dolžnost države. Država sama naj upravlja z imetjem ubožcev, ona sama tudi poravnava prepire med delodajalci in delavci. Brez njene mogočne besede ne bode nikdar uravnana doba delu niti nedeljsko praznovanje. Zato je pa tudi neizogibno potrebno, da stori ona, kar je treba v tem oziru. Dotične uredbe se morajo ozirati na kakovost dela. Delavcem naj se odmeri dnina, s katero bodo mogli živeti s svojimi vred tako, kakor se spodobi ljudem. Kapital mora pa postati požrtvovalen. Med bogatini in ubožci zija velika jama, katero pa mejsobni prepiri le širijo. Zakriti se da pa ta jama edino le z dejanskim človekoljubjem. Ako se ne bode to zgodilo, pretresali bodo silni viharji človeško družbo.

— Za župnika za Trnovsko faro v Ljubljani je imenovan čast. gosp. Ivan Vrhovnik, dosedanji župnik v Šent Gotthardu pri Trojani.

— „Narodni dom“. Občni zbor društva „Narodni dom“ bode 30. t. m. v pevski sobi narodne čitalnice Ljubljanske.

— Dramatično društvo je imelo dne 23. t. m. svoj občni zbor.

— Ljubljanskega gasilnega društva občni zbor je bil to nedeljo.

— Gasilno društvo v Spodnji Šiški je v nedeljo slovesno praznovalo svojo ustanovitev. Dopoludne je bila v Šišenski cerkvi slovesna sv. maša, popoldne pa na Kozlerjevem vrtu veselica. Zbralo se je obilo občinstva. Svirale so tri godbe, in sicer vojaška, Domžalska in Kamniška. Pela sta pa mešani zbor Šišenske čitalnice in pevsko društvo „Slavec“.

— Zveza ljudskih učiteljev. Tretji občni zbor „Zveze slovenskih učiteljev“ se je vršil v Trstu prav sijajno. Udeležilo se ga je okolo 240 učiteljev in učiteljic iz vseh slovenskih pokrajin, samo tužna Koroška ni bila zastopana. V Bergerjevih prostorih so priredili v soboto zvečer koncert, pri katerem je bilo nad 100 pevcev in pevk ter svirala tudi vojaška godba. V nedeljo ob 8. uri je bila v cerkvi novega sv. Antona sv. maša, pri kateri so peli pevci Nedvedovo mašo „Slava stvarniku“. Po maši je bilo pa zborovanje v Bergerjevi dvorani.

— Pri mestnih volitvah v Gorici so zmagali kandidatje zmerne italijanske in slovenske stranke. Le tako naprej!

— O priliki otvorjenja češke razstave je zborovala v Pragi. „Zaveza čeških pevskih društev“, h kateri spada 66 takih društev. Udeležilo se je tega shoda 48 društev ter 1500 pevcev in pevkinj. Zadnjih je bilo

okolo 500. Dvořákovo kompozicijo „Stabat mater“ jih je bilo 600.

Češka razstava. (Dalje in konec.) Okolo 10. ure so bili zbrani uže vsi odlični gostje. Videti je bilo tukaj ministre, kardinala grofa Schönborna ter druge odlične cerkvene dostojanstvenike. Da se je udeležil te slovesnosti tudi veliki češki patrijot dr. Rieger, razume se tako. Bili so pa navzoči tudi načelniki vseh državnih in deželnih oblastev in vse polno najodličnejših ter najimenitnejših plemenitašev čeških, kakor n. pr. knez Karol Schwarzenberg, Alfred Windisch-Graetz, Ottingen-Wallenstein, Clary Aldringen, dedni princ Zdenko Lobkovic, grofovi Bohuslau Chotek, Evgen Černin, Clam-Martinic, Zdenko Thun in Deym ter mnogo drugih. Tudi gospe iz najimenitnejših plemenitaških družin je bilo videti na pripravljenih tribunah. Ob 10 ¼ uri naznanilo je streljanje topičev, da se je uže odpeljal iz dvorca nadvojvoda Karol Ludovik, ki je imel v imenu cesarjevem odpreti razstavo. Pred nadvojvodo se je peljal v prvem vozu Praški župan dr. Šolc, v drugem namestnik češki grof Thun, za njim nadvojvoda Karol Ludovik in njegova visoka gospa soproga nadvojvodinja Marija Terezija in za njima nadvojvodinja Margareta Sofija. Po ulicah, po katerih so se peljali visoki gostje, bila so razvrščena v špalir razna društva z zastavami in godbami. Ko so se pa bližale kočije k razstavi, začeli so glasniki iz razstavnih stolpov trobiti fanfaro, katero je zložil v ta namen Dvořák. Pri glavnem vhodu v razstavo je bila nastavljena mestna godba, ki je začela svirati cesarsko himno pri prihodu visokih gostov. Iz tisoč in tisoč grl zbranega ljudstva zadoneli so zdaj mogočni slava-klici. Predsedništvo razstavnega odbora je vzprejelo pri glavnem vhodu visoke goste ter jih spremilo v obrtno palačo, kjer je stal cesarski paviljon. Ko so vstopili visoki gostje, zaigral je na velikanskih orgljah umetnik Dvořák cesarsko pesem, ter burni slava-klici so doneli od vseh strani. Ko so glasovi potihnili, oglasil se je deželni nadmaršal knez Lobkovic ter ogoril nadvojvodo najprvo v češkem jeziku ter razložil namen razstave. Nadaljujoč v nemškem jeziku, prosil je nadvojvodo, da bi najmilostneje blagovolil izreči najponižnejšo zahvalo onih, ki so se trudili za razstavo, cesarju za to, da je v svoji veliki milosti vzprejel protektorat njen ter izkazal izredno čast s tem, da je svojega brata poslal, da v njegovem imenu slovesno otvori razstavo. Naposled je prosil deželni nadmaršal nadvojvodo, naj blagovoljno otvori razstavo. Nadvojvoda Karol Ludovik je odgovoril, da izpolnjuje z veseljem ukaz cesarjev, naj ga zastopa pri tej slovesnosti. V nemškem jeziku pravi, da je bila res srečna misel, praznovati stoletnico češke deželne razstave, ki je bila prva v Evropi, s priredbo druge razstave, ki naj priča svetu o napredku češkega kraljestva v zadnjih 100 letih. Dejal je, da se ni samo cesar jako zanimal za to razstavo, marveč da je obljubil, da si jo hoče tudi ogledati. Štel si bode za prijetno dolžnost, poročati cesarju o

hvaležnosti in udanosti, kakor mu je predgovornik naročil. Nadaljeval je svoj govor v češkem jeziku ter rekel, da, kakor se z današnjo razstavo slavi spomin onih patrijotov, ki so uže pred sto leti z razstavo kmetijskih pridelkov in obrtnih izdelkov izpodbujali narod k večji delavnosti in k mirnemu tekmovanju z drugimi ljudstvi, ravno tako bodo se spominjali potomci tudi onih mož, ki so z današnjo razstavo dokazali, da si je jako razviti češki narod s svojo pridnostjo znal obdržati svojo staro slavo. Po tem je v obeh jezikih izjavil, da je razstava otvorjena. Deželni nadmaršal Lobkovic je zaklical trikrat „slava“ cesarju, kar je občinstvo burno ponavljalo, orglje ter zunaj pred obrtno palačo nastavljene godbe pa so zaigrale cesarsko pesem, katero je pela vsa zbrana množica. Na to si je ogledal nadvojvoda s spremstvom najvažnejše oddelke razstave ter se potem vrnil v dvorec. Popoludne ob 5. uri je bil pri njem slovesen vzprejem. Vzprejeti so bili c. kr. namestnik, kardinal in župan Praški in drugi. Županu Praškemu je rekel nadvojvoda, da je uspeh razstave nepričakovano sijajen. Za tem je obiskal c. kr. namestnika in kardinala. Zvečer je bila slovesna predstava v češkem gledališči, pri kateri je bil navzočen nadvojvoda z visoko gospo soprogo, minister dr. Pražak in mnogo plemenitašev. Razume se samo ob sebi, da se bodo vršile še razne slavnosti za časa razstave. — Jako važen dogodek za češki narod je tudi otvoritev češke akademije znanosti, katero je tudi nadvojvoda Karol Ludovik, ki jej je ob enem tudi protektor, slovesno otvoril dne 18. t. m.

— **Premeščenje notarjev.** Oto Ploj, c. kr. notar v Žužemberku, je premeščen v Zgornjo Radgono, Fran Fischer, c. kr. notar v Mokronogu, pa v Gornji Grad na Štajarskem.

— **Na otoku Krfu** so začeli, kakor se od tam poroča, preganjati žide. Nekateri vlade, kakor angleška, so si začele zaradi tega z Grško dopisovati. Grška vlada je obljubila, da hoče ukreniti vse potrebno, da nehajo nemiri. Mnogo židov je zapustilo otok Krf, nekateri so se odpravili v Carigrad, nekateri pa tudi v Trst. V Trstu so nabrali med trgovci uže mnogo denarja, katerega so odposlali v Krf za uboge žide.

— **Napad na ruskega careviča** na Japonskem se je vršil tako le: Carevič se je peljal po slovesnem vzprejemu v Kobé v jinrikšazu, t. j. v vozičku, ki ga peljejo možje tekači, v mesto Otsu. Ogledal si je tam, kar je bilo znamenitega, ter tudi zajutrkoval tam. Ko se je pa potem peljal po neki ulici in se približal kakih 600 metrov vladni palači, skočil je nagloma tam nastavljeni policaj k vozičku ter mahnil s sablo po carevičevi glavi. Presekal mu je klobuk ter prizadejal dve rani na glavi. Japonec, ki je rinil voziček od zadaj, zagnal se je bliskoma v napadalca in ga odpahnil, drugi Japonec pa mu je izpodnesel nogo ter ga vrgel na tla, tako da mu je izletela sabla iz roke. Grški princ Jurij, ki je med tem časom v enakem vozičku dohitel careviča, poskočil je

iz vozička ter začel s palico mahati po napadalci. Japonec od prinčevega vozička je pa pograbil na tleh ležeči meč ter ranil ž njim napadalca. Došli policaji so odvedli napadalca v zapor, carevič se je pa odpeljal v Tokio. Ko je japonski vladar doznal o napadu, pripeljal se je z ministri v Tokio ter izrazil careviču svoje sožalje. Rane niso nevarne, in carevič potuje dalje. — Napadalec, ki je hotel umoriti ruskega careviča, umrl je uže drugi dan vsled udarca, ki mu ga je prizadejal grški princ Jurij. Ruski car povabil je princa Jurija v Petrograd, kjer mu bodo priredili sijajne svečanosti v zahvalo, da je rešil življenje careviču. O priliki potovanja carevičevega po Sibiriji je zaukazal car, da se pomilosti mnogo izgnancev ter tudi takih, ki so bili obsojeni na težko delo v Sibirijo. Tudi je pooblastil careviča, da naznani Sibirskemu ljudstvu, da je sklenil car, zidati železnico iz Sibirije v Rusijo, ter da zamahne sam carevič v Urusu z lopato v zemljo, kjer se bo začela železnica. Carevič je imenovan za načelnika prvega vzhodno-sibirskega lovskega polka.

— **Toča.** V okolici Požunski in v Ratzersdorfu na Ogrskem pokončala je toča ves vinski pridelek.

— **Nova električna naprava.** Edison pripravlja za razstavo v Chicagu električno napravo, vsled katere se bodo videle na preprogi v njegovem stanovanji podobne pevcev opere, ki jo bodo peli v oddaljenem gledališči. Čuli se bodo glasovi pevcev in videlo njih kretanje. Tudi bodo odsevale na priprogi barve njih kostumov.

— **Vreme** je letos prav čudno. Takoj s početka meseca majnika smo imeli prav vroče dni, potem je začelo deževati in postalo jako hladno. Binkoštno praznike je celo snežilo po Gorenjskem, po Tolminskih gorah, po Koroškem in Štajarskem. Tudi na Francoskem je zapalo mnogo snega in storilo veliko škode. Iz Istre ter iz nekaterih občin na Dolenjskem dohajajo poročila, da je napravila tam toča mnogo kvare. V Ljubljani se je to soboto opoludne ulila taka ploha s točo, da je tekla voda po ulicah kar v potokih in je toče tu in tam ležalo po dve pedi na debelo, vendar ni storila veliko škode.

— **Ako smet pride v oko,** provzročuje večkrat velike bolečine ter jo je težko izpraviti iz njega. Neki angleški zdravnik priporoča v takem slučaju meti drugo oko z roko ali z robcem, na kar smet sama izide.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

V Belgiji, kjer je v prešliih tednih ustavilo na tisoče delavcev delo po premogokopih, udati so se morali delavci sili vsakdanjih potreb ter začeti spet delati, posestniki premogokopov pa niso ugodili niti eni njih zahtev. V političnem oziru so zahtevali tudi občno volilno pravico.